

5. ULUSAL KIRMATAŞ SEMPOZYUMU 1-2 ARALIK 2009 TARİHLERİNDE İSTANBULDA YAPILDI

Sektöre dönük gelişmelerin gözden geçirilmesi, sorunların, bilimsel ve teknolojik düzeyde oluşan gelişmelerin ilgili sektör üyeleriyle tartışılması, katılımcılara aktarılması amacıyla 5. Ulusal Kırmataş Sempozyumu gerçekleştirildi.

170 kişinin katıldığı sempozyumda 27 bildiri sunuldu ve 14 poster sunumu ile sektördeki firmalar tarafından teknolojik gelişmelerle ilgili sunumlar yapıldı. Sempozyum 2 Aralık günü yapılan "İstanbul Yeniden Yapılanma Planları ve Agregada Madencilik Durumu" konulu panellerle sona erdi.

Oda Başkanımız Mehmet TORUN'un Sempozyum Açılış Konuşması:

Ülkelerin gelişmesinde doğal kaynaklarını kullanılması bir gerekliliktir. Ancak, bu kaynakların tükenen ve yenilenemez oldukları düşünüldüğünde ciddi bir planlama yapılması da olmazsa olmaz bir zorunluluktur. Günümüzde altyapı yatırımlarının ve inşaat sektörünün büyüklüğü göz önüne alındığında, kırmataş sektörünün hacmi ve büyüklüğü daha iyi anlaşılabilir. Ülkemiz agrega hammaddeleri açısından oldukça şanslı bir konumdadır. Bu anlamda kırma taş sektörü madencilik sektörünün en önemli alt sektörlerinden biri haline gelmiştir. Söz konusu sektör; ulaştığı yatırım düzeyi, yıllık bilançosu, üretim hacmi ve istihdam olanakları ile önemi her geçen gün daha da artırmak-

tadır. Ancak bu büyümeyle birlikte sektörün sorunları buna paralel olarak büyümektedir. Bu sorunlar sektörü zaman zaman idare ve yöre halkıyla karşı karşıya getirmektedir.

Özü itibarıyla, bir yer altı veya yerüstü kaynağının toplum hizmetine sunulması sürecinden ibaret olan taşocağı üretim faaliyeti, bir maden işletmeciliğidir. Bir maden işletme süreci; arama, proje, yatırım, üretim ve pazarlama aşamalarından geçmektedir. Bu aşamaların her biri madencilik disiplininin uzmanlık alanı içinde olduğundan, anılan üretim faaliyetlerinin de diğer ilintili mesleki disiplinlerle birlikte maden mühendislerinin denetimi altında projelendirilmesi ve yürütülmesi gerekmektedir. Ancak bu konuda, yeterli denetimlerin yapılmaması ve gerekli önlemlerin alınmaması nedeniyle sektörde ciddi sorunlar yaşanmaktadır. Bu sorunların acilen çözüme kavuşturulması hem sektör, hem de ülke madenciliği için büyük önem taşımaktadır. Bilim ve tekniğe uygun bir proje yapılması ve projenin harfiyen uygulanması şarttır. Bu nedenlerle her işletmede uygun sayıda maden mühendisi bulundurulması bilimsel bir zorunluluktur.

Agrega üretimi yapılacak ocakların, kentlerin nazım planı çerçevesinde belirlenmesi büyük önem taşımaktadır. Bu konuda yerel yönetimlerin uzun vadeli düşünmesi ve planlama

yapması gerekmektedir. Böyle bir çalışmaya meslek odalarının ve sektörün dahil edilmesi sorunun çözümüne katkı koyacaktır.

Maden kazaları son yıllarda belirgin olarak artmaktadır. 2008 yılında 43 maden çalışanı yaşamını yitirmiş iken, bu sayı 2009 yılı Kasım ayı itibarıyla toplam 55'e çıkmıştır. Ancak bu sayının daha yüksek olduğu tahmin edilmekte ve içerisinde maden mühendisi meslektaşlarımız da bulunmaktadır. Bu kazaların bir bölümü de agrega sektöründe meydana gelmektedir.

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı, "İşyeri Sağlık ve Güvenlik Birimleri ile Ortak Sağlık ve Güvenlik Birimleri Hakkında Yönetmelik" adı altında bir düzenleme yapmış ve 15 Ağustos 2009 tarihinde Resmi Gazete'de yayımlamıştır.

Bu yönetmelik çıkarılırken daha önce iptal edilen yönetmelik için verilen yargı kararlarını ve toplum beklentilerini yok sayan bir anlayışla hareket edilmiştir. İş kazalarının önlenmesi için yasal mevzuatlarda yapılacak düzenlemelerle iş yerlerindeki denetim mekanizmalarının güçlendirilmesi gerekirken, yönetmelikle İş Güvenliği Uzmanlığı ile eğitimi piyasalaştırılmış ve ticarileştirilmiş, meslek odalarının görüşleri ise dikkate alınmamıştır.

Ülkemizdeki işyerlerinin % 98'inin 50'den az işçi çalıştırdığı, tüm çalışanların % 70'inin 50'den az işçi çalıştıran

işyerlerinde çalıştığı, iş kazalarının % 63'ünün de 50'den az işçi çalıştıran işyerlerinde meydana geldiği bizzat Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığının istatistiklerinde belirtilmesine rağmen yönetmelikte iş sağlığı ve güvenliği hizmeti alınabilmesinin sınırı 50 kişiden fazla ve sürekli işler olarak belirlenmiştir. 50 kişiden az işçinin çalıştığı işyerleri ve mevsimlik işlerde çalışanların iş sağlığı ve güvenliği hizmeti alabilme hakları ise yok sayılmıştır. Yönetmelikte buna benzer pek çok eksiklik bulunmaktadır. Bu konuda Oda olarak yönetmeliğin iptali için açtığımız dava devam etmektedir.

Teknik nezaretçi ve iş güvenliğinden sorumlu olan mühendis ücretini, denetlemek durumunda olduğu işyeri sahibinden almakta olup, bu durum mühendisin, işletme ile ilgili kararlarında özgür davranmasını engellemektedir. Bu açıdan, teknik nezaretçinin ve iş güvenliğinden sorumlu mühendisin özgürce karar verebilmesi ve görevini layığıyla yerine getirebilmesi amacıyla, ücretini oluşturulacak bir fondan alması için gerekli yasal düzenlemeler acilen yapılmalıdır.

Çevre faktörü göz ardı edilerek herhangi bir ekonomik faaliyet gibi madencilik faaliyetlerinin de yürütülmesi mümkün değildir. Ancak; çevre dostu teknoloji ve yöntemlerin kullanılması, madencilik süreçlerinde ya da sonrasında çevrenin korunmasına ya da yenilenmesine yönelik önlemlerin alınması, sektörün gelişimini engellemeyecek, aksine genel anlamda sektörün gelişimi sağlayacaktır.

Bu Sempozyumun yukarıda belirtilen sorunların çözümüne katkı koyacağı inancıyla, katkı koyan tüm kurum ve kuruluşlar ile katılan herkese teşekkür ederim.

Mehmet TORUN
Maden Mühendisleri Odası
Yönetim Kurulu Başkanı

5. ULUSAL KIRMATAŞ SEMPOZYUMU SONUÇ BİLDİRGESİ

5. Ulusal Agregası (Beton-Asfalt) Çimento Hammaddeleri Madencilik Sempozyumu, TMMOB Maden, Mühendisleri Odası İstanbul Şubesi'nin ev sahipliği, Jeoloji ve İnşaat Mühendisleri Odası, İstanbul Şubeleri, Agregası Üreticileri Birliği, Türkiye Çimento Müstahsilleri Birliği, Türkiye Hazır Beton Birliği ve Yapı Ürünleri Üreticileri Federasyonu'nun ortak katkıları ile 1-2 Aralık 2009 tarihlerinde İstanbul Sheraton Maslak Otelinde gerçekleştirilmiştir.

Toplam 175 delegenin katıldığı sempozyumda; 27 adet sunumlu ve 14 adet de poster bildiri tartışmaya açılmıştır. Ayrıca İngiltere, Belçika, Slovenya'dan agregası madencilik, agregası standartları ve sürdürülebilir madencilik konularında uzman üç konuk, çağrılı bildiri ile katkı koymuşlardır. Avrupa Agregası Birliği Başkanı da davetli olarak sempozyuma katılmıştır. Sempozyumla eş zamanlı olarak yapılan sergiye toplam 13 firma ve kurum katılmıştır. Sempozyumun son günü ise, üniversite, sektör birlikleri ve oda temsilcilerinin panelist olarak katılımlarıyla "İstanbul'un Yeniden Yapılanma Planları ve Agregası Madencilik Durumu" başlıklı bir panel oturumu gerçekleştirilmiştir.

5. Ulusal Kırmataş Sempozyumunda; agregası üreticileri ve tüketicileri, mühendisler, üniversiteler, sanayiciler ve makine-ekipman üreticileri, bir araya getirilmiş, Türkiye'de ve dünyada agregası madencilik, standartlar, sürdürülebilir madencilik, çimento, beton ve asfalt hammadde özellikleri, maden mevzuatı gibi konular irdelenmiş, bilimsel ve teknolojik gelişmeler katılımcılara aktarılmıştır. Ayrıca iş makineleri tasarımının iş sağlığı ve iş güvenliğine

etkileri, silikosis hastalığı ve toz engelleme yöntemleri, agregası üretiminde pratik iş sağlığı güvenliği tedbirleri konularında da sunumlar yapılmıştır. İki gün süren Sempozyum'da dile getirilen görüş ve öneriler ana başlıklarıyla aşağıda özetlenmiştir:

1. Sanayileşme, planlı ve plansız kentleşme, konut ihtiyacı, altyapı çalışmaları ve ülkemiz deprenselliği agregası madencilik öneminin vurgulamaktadır. Agregası beton imalatının ve asfalt üretiminin en önemli hammadde-sidir. Dünya genelinde agregası üretimi % 58'lik payla tüm maden üretimi içinde birinci sıradadır. 2000 yılı verilerine göre 92 milyar avroluk Pazar değeri ile petrol, doğal gaz ve kömürden sonra dördüncü sırada yer almaktadır.

2. Avrupa'da ortalama agregası kullanımı 7.0 t/kişi iken, ülkemizde 4.0 t/kişi civarındadır. Yurdumuzun yıllık 300 milyon ton gibi yüksek üretim kapasitesi ve yaklaşık 1,5-2,0 milyar \$ gibi bir değerle küçümsenmeyecek bir piyasa değeri ve yaklaşık 20.000 kişilik doğrudan istihdam imkanları ile giderek artan önem kazanan bir madencilik kolu haline gelmiştir.

3. Ülkemizde agregası olabilecek maden rezervleri oldukça yaygın ve büyüktür. Ancak kullanım alanı nedeniyle birim maliyetlerinin düşük tutulması gerekliliği faydalanılabilir rezervi kısıtlamaktadır. Arazi kullanımındaki sınırlamalar, çevre sorunları ve yüksek nakliye maliyetleri mevcut rezervlerin kullanımını sınırlamaktadır. Dolayısıyla, doğal kaynakların sürdürülebilir kullanımının önemli olduğu günümüzde ocaklarda üretilen kayaçların mümkün olduğunca değerlendirilmesi gerekmektedir. Kayaçların kul-

lanım alanlarına göre beklenen kaliteleri değişken olduğundan ocaklarda kayaç kalite değişimlerinin belirlenmesi üretim açısından çok önemlidir. Üretim öncesinde ve sırasında maden mühendislerinin görev alması, seçici ocak işletmeliği açısından üreticiye ekonomik yarar sağlayacaktır.

4. 89/106/EEC Yapı Malzemeleri Yönetmeliği, 08.09.2007 tarihinde 24879 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir. Bu yönetmelik kapsamına giren agregada "CE" işareti taşıması gereken ürünler grubuna girmektedir. Bu işareti almak isteyen üreticilerin, ilgili yönetmelikte belirtilen tüm gerekleri yerine getirmek zorundadır. CE işareti bir ürünün Avrupa'da serbest dolaşımını ve iç piyasa arzına izin veren bir güvenlik ve kalite işaretidir. Depremselliği yoğun olan ülkemizin kaliteli yapı malzemesi üretimi hedefi için, önemli bir zorunluluk olarak görülmektedir.

5. Önümüzdeki yıllarda İstanbul için agrega temini sıkıntısı yaşanması söz konusudur. Bu nedenle şu anda henüz işletilemez hale gelmemiş olan kalker ve kumtaşı rezerv alanları ileride işletme yapmak üzere korunmalıdır. İstanbul ile ilgili kent planları yapılırken meslek odalarımız ve üniversitelerimiz başta olmak üzere sektör bileşenlerinin görüşleri mutlaka alınmalı ve uygulamaya geçirilmelidir.

6. Agregada işletmelerinin Maden Kanunu kapsamına alınmasından sonra öncelikle teknik eleman istihdamının öneminin anlaşılmasına başlanması, yasa koyucu anlayış yerine üretimin daha

sağlıklı yapılmasına olanak sağlayan uygulamalar, işletme sahiplerinin çabaları ve yatırımları ile bu işletmeler; giderek daha verimli, çevreye daha duyarlı ve işçi sağlığı ve iş güvenliği yönlerinden daha etkin önlemlerin alınabildiği ve kazaların önüne geçilebileceği çağdaş madencilik anlayışına ulaşabilecektir.

7. Ancak, İstanbul ve civarında bulunan agrega işletmelerinde üretim miktarlarının yüksek olması, çok sayıda işçi, makine ve kamyon çalışması, patlayıcı madde kullanılması, ocakların genellikle derin ocaklar olması nedeniyle teknik nezaretçilik sistemi yeterli olmamaktadır. Bu durumda işletmelerde daimi görev yapacak Maden Mühendislerinin istihdamıyla, işletmelerin işçi sağlığı ve iş güvenliğine ve çevreye daha duyarlı verimli işletmeler olarak faaliyetlerini sürdürmeleri mümkün olabilecektir.

8. Beton ve asfalttan geri kazanım, ısı yalıtımı için yeni malzemelerin kullanımı ve buna ilişkin araştırmaların yaygınlaştırılması, sektörde yer alan tüm paydaşların gelecekte üzerinde önemle durması gereken konular olarak önem kazanacaktır.

Kamuoyuna saygıyla duyurulur.

TMMOB

MADEN MÜHENDİSLERİ ODASI

İSTANBUL ŞUBESİ

YÖNETİM KURULU

02 Aralık 2009, İstanbul

DUYURU

Sayın Üyemiz

Odamızın 2010 yılı Madencilik Ajandası'nın dağıtımına başlanmıştır.

Aidat borcu olmayan üyelerimiz ajandalarını Merkez ve Şubelerimizden temin edebilirler. Talep edilmesi halinde kargo ödemeli olarak adreslerine gönderilmektedir.